



Ki a dzsóker a bolhapiacon?

Ezen a piacon még senki sem nyert..., harsogja a hangszóró. Egyszerűen letagadja, mekkora biznisz is az ott, kinn a Cserepes sorral szemközt. Kinek? Mindenkinek? Meddig? Míg a szabálytalanságok fölött szemet hunynak? Milyen pénzben számoljuk a hasznot? Az ügyesebbek dollárban és márkában, mindenki más forintban. A balekokat hamis pénzzel verik át. Íme hát, ami a „virágzó szocializmusban” nem, az most, a romjaiban fuldokló rendszerben — az átmenetben — megvalósul: közös piac. Igen, igen, élni akarunk erre felé is. Együtt küszködünk a nyomorral.

A hőskor

Két esztendővel ezelőtt, így nyárlón, fölháborodva tért vissza hivatalába városnéző körútjáról a szegedi tanácselnök (Papp Gyula). Miklós kám, — szölt Csonka Miklósnak, a tanács osztályvezetőjének —, itt valamit csinálni kell. Sebben az elnöknek történetesen igaza volt. Kiborult a Szent István téri bolhapiac látán. A seftelő lengyelek barátságosan mosolyogtak, kétszázért adták az Adidas szélzsekiket, no és, hát éltek...a víztorny alatt. Tanácsunk nekigyürkőzött, s fittyet hányva mindenféle szabálynak, nagy bátorsággal legalizálta az ország első feketepiacát. (A deviza és vámszabályok értelmében ma is az, de ugyan kít zavar.)

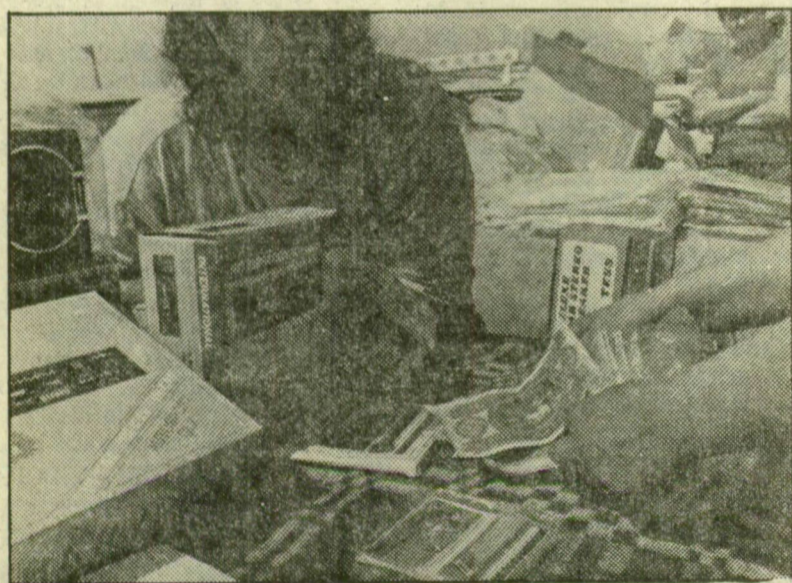
Szabad rablás

Idős néni ke ballag, nézelődik, mit kínálnak az asztalokon. Lökődösik szegényt jobbról, balról, kapaszkodik hát erősen. Úgy szorongatja a szatyrárt, mintha egy izmos fiatal ember karja lenne:

— Olcsók a piacon a törlok, az asztalkendők. Ideadják 20-25 forintért. Rég kijárok nézelődni, telik az időmből. Csak akkor kell vigyázni, amikor fizetek.

Tanárnó ismerősöm kétségbeesetten telefonált, amikor a tavaszi szünet kezdődött:

— Gondoltam, most van időm, kimegyek. Szétmostam a lepedőket, vettem volna párat. Még tíz percre lehettem a piacon, amikor észreve-



Nagy László felvételei

A piac helyének kiválasztásáról kevés a dokumentum. Nem tudhatni, ki dobta be az újszegedi Délépályát, az alsóvárosi Szabadság tér, a dorozsmai Vásár tér mellett a móravárosi Kinizsi-pályát. Temető, csökkentett értékű cigánylakások határolják, körülötte zombékos, rissz-rossz föld, jó lesz a KGST-piacnak. Miklós kám, lebetonoztatás tíz négyzetméter, aztán még tízet és el van intézve — mondta az elnök.

A Cserepes sori placc jelenleg 15 ezer 242 négyzetméter, a parkoló hatezer. És már ez is kicsi.

szem, nyitva a táskám. Azt hittem, ott halok meg. Ellopták a kilencezer forintomat. Miért volt nálam ennyi? A kölcsönöket fizettem volna az OTP-nek. Hát ez egy bünbarlang!

Termetes asszonyka meséli: már nem is ismerné ki magát a nagyáruházban, legalább fél éve be sem tette oda a lábát. A Cserepes soron vesz mindent. Maguknak is, a gyerekeknek is. Alig tartanak ott használt holmit, persze jól meg kell nézni, nem nyúlik-e el, ereszt-e a színét. S úgy megtanult már alkudozni, hogy megirigyelhetné érte a legfinesebb piacok kofa is.

A KISOSZ megyei titkára nagyon haragszik a piacra. Törvénytelennek mondja, s nem nyugszik, míg be nem bizonyítja: A kft-nek nincs engedélye piactartásra a megyei tanácstól. A szabálytalanságról mindenki tud, mégis hallgat. A megyei, meg a városi tanács is. Szemet hunynak e kivételezés fölött. Túrhetetlen, méltatlankodik, az a szabad rablás, amibe a Piac Kft belehajszolja a területén árusító kiskereskedőket.

Törvényosztó kft.

Hogy a tanács és a Piac Kft becsapta volna a KISOSZ-t? Szerintem bennünket nem ez bánt a legjobban. Hanem? Az elmúlt 45 esztendő alatt nem volt annyi pénz Szegednek, hogy építsen magának egy rendes, tisztességes piacot. A Cserepes sorra kétféle forint készpénze és 4 millió 260 ezer forint földapportja volt. Egyedül nem boldogult volna, ezért szorgalmazta a Piac Kft létrehozását. S immár a kft törvényesen működhet: meghozta a Parlament 1988-ban a VI. törvényt, a társaságit, amely zöld utat adott a kisvállalkozásoknak.

A városi tanács kereskedelmi és termelési osztálya, a szentmihályteleki Új Élet Tsz, a Csongrád Megyei Zöldért Vállalat, a Szegedi Ipari Vásár és Piacigazgatóság, az Úllés és Vidéke Takarékszövetkezet, a Szőreg és Vidéke Takarékszövetkezet, a Zsombói Gyümölcs és Mezőgazdasági Szakszövetkezet, a Szegedi Bördiszmu Ipari Szövetkezet, a Szegedi Vízművek és Fürdők, a Kohósalakos Útépítést Szervező és Kivetelező gmk (helyette azóta a Csanádapácai Széchenyi Tsz szállt be) alapították a Piac Kft-t. Tavaly 10-16 milliót fektettek be, apportban és készpénzben.

Bagi Gyulánának, a kft. ügyvezető igazgatójának fölösleges is bizonygatnia: ha valahol, a Cserepes soron érvényesül a kereslet-kínálat törvénye. A kft. üzletpolitikája: aki ott árusít, az fizessen érte. Mindegy, ha kisnyugdíjas, jólmenő pecsenyész...Hiába lázadoznak a magas bérleti díjak miatt a kiskereskedők. Mehetnek a bíróságra is. Az üzlet, az üzlet. Aki nem tartja a lépést, szedje a sátorfáját. Idén, attól függően, mekkora területet bérelnék,

és hol, 200-400 ezer forint bérleti díjat fizetnek az árusok. (Tavaly mindegyikük 30 négyzetméterre kapt, ha kérte, ha nem, 87 ezer 500 forintért, fél esztendőre.) Az induláskor még nem futotta WC-kre, tussolóra a törzstökéből. Ezért egy gmk-val kötöttek szerződést, amely építet is modern, korszerű helyiségeket. (Látták-e az ártálat?)

Szegyenyfolt

A szegediek viszonya a piacokhoz: ambivalens. Sokan vásárolnak ott, de elviselhetetlenül koszos a környék, az arrafelé lakók végleg elveszítették velük nyugalmukat. Szívszorító látványt nyújt a temető. Városszerte valutáznak. Benn, a piacon a tülekedésben mindennaposak a lopások. Zsebelnek. Rabolnak. Sok balek akadt a szerencsejátékosok horgára. Találtak hamispénzt. Épp csak fegyvert, kábítószert még nem, s még embert sem öltek.

Mégis, ki a felelős azért, mert a forgalmas piac a mi városunk szégyenyfoltja?

Annyiféle rendeletre, előírásra hivatkoznak az érdekeltek, ember legyen a talpán, aki eligazodik. A szabályok sokféleképpen értelmezhetők. S érdekes, e piac esetében mindenki azt hangsúlyozza, mi nem feladata, mire nincs jogosítványa. Hasonlítsuk a Marx térihez! Azt a



cuccoló külföldiek drágállják a várost, példátlan leleménnyel találják meg éjszakai szálláshelyüket. Látam az E75-ös mentén, Röske felé, hogy huszas, ötvenes csoportokban húzódnak meg egy-egy parkolóban. Ott főznek, alszanak, esznek, isznak...napokon át. Közelebb a piachoz, az Alsónyomás soron tömött sorokban külföldi rendszámú autók. Derékig érő gaz tartja őket távol a temetőtől. Ot litván a Sancer partján kempingezett, másik három szovjet a szeméttelp szélénél táborozott le. Többen vannak a vadkempingekben, mint a piac parkolójában. Ezért vajon ki felel?



tanács tartja fönn, a piacigazgatóság üzemelteti. Vagyis a tanács felelős régi piacunk tisztaságáért. A Cserepes sori kft viszont vendéglátásra, különféle beruházásokra, hirdetésre, mezőgazdasági termékek felvásárlására, piackutatásra vállalkozott; százszónak is egy a vége — a kerítésen belül kötelezhető takarításra. Ahol is délutánoként észlelhető a rend, gondosabban tisztogatnak, mint eddig. Most szerződtek egy takarító vállalkozóval, aki állítólag a közvetlen környéket is pucóvalja majd. Az E75-ös út közterület, a környékbeli utcák is azok. Miért nem tartja rendben a tanács? Csonka Miklós sokszor könyörgött a városigazgatásnak, takarítsanak. Nem és nem. S ezt türik a tanácstagok.

Ki nyer ma?

A turistaforgalom rendszabályozására bevezették a vámbiztosítékot. (A csehek, a lengyelek, a jugoszlávok, a szovjetek döntéseit mindenki ismeri). Mivel a Szegedre

Akiknek kezében a törvény (vámok, rendőrök) kénytelen-kelletlen bevallják: nincs emberük, idejük, energiájuk.

A piac nyereséges. A kft 1 millió 370 ezer forint osztalékot fizetett tavaly év végén. Ebből az összegből 470 ezer jutott a tanácsnak. Mire költötte? „Amire kell”. A többi részvényes hasonlóképpen cselekszik. Magánügyük. (Bár eszembe jutott egy botrányos focimeccs. A rendező sportegyesületet megbüntették, mert nem gondoskodott a rendről, elegendő számú markos rendezőről). Figyelemreméltó a következő adat: a magyar állam különféle adók és társadalombiztosítás címén nagyjából 7 milliót nyert tavaly a piacon. Ki tudja, hová lettek ezek a milliók? (Eszünkbe juthat egy kifejezés: önkormányzati tulajdon. Ha már lenne, a milliók a városban maradtak volna).

Ki hát az igazi dzsóker a bolhapiacon? MAG EDIT

